

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМ. М.Г. ХОЛОДНОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА»

Матеріали

**V Науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої пам'яті доктора хімічних наук,
професорки Ніни Павлівни Максютіної
(до 100-річчя від дня народження)**

Том 2

**28-29 січня 2025 року
м. Київ**

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
BOGOMOLET'S NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
M.G. KHOLODNY INSTITUTE OF BOTANY
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY

«PLANTA+. SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION»

**The proceedings
of the Fifth Scientific and Practical Conference with International
Participation, dedicated to the memory of Doctor of Chemistry
Professor Nina Pavlivna Maksyutina
(on her 100th birthday)**

Volume 2

**28-29 January 2025
Kyiv**

УДК 615.322.03:001.891](477+100)(082)

P71

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Мінарченко В. М., доктор біологічних наук, професор

Карнюк У. В., доктор фармацевтичних наук, професор

Махinya Л. М., кандидат біологічних наук, доцент

Підченко В. Т., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Чолак І. С., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Ковальська Н. П., кандидат фармацевтичних наук, доцент

Ольшанський І.Г., кандидат біологічних наук

P71 PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА: матеріали V науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті доктора хімічних наук, професорки Ніни Павлівни Максютіної (до 100-річчя від дня народження) (Київ, 28-29 січня 2025 р.). Київ : Паливода А. В., 2025. Т.2. 302 с.

ISBN 978-966-437-807-6 (Повне зібрання)

ISBN 978-966-437-784-0 (Том 2)

Збірник містить матеріали V науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті доктора хімічних наук, професорки Ніни Павлівни Максютіної (до 100-річчя від дня народження) «PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА». У збірнику опубліковано результати наукових досліджень провідних вчених України та іноземних фахівців з питань фітохімічного аналізу, стандартизації лікарської рослинної сировини, інтродукції, ресурсознавства лікарських рослин. висвітлено питання технології та аналізу лікарських засобів рослинного походження, дієтичних добавок, лікувально-профілактичних та косметичних засобів. представлені фармакологічні дослідження з питань безпеки та застосування у клінічній практиці лікарських засобів рослинного походження. Розглянуто проблеми модернізації навчального процесу та орієнтації на дистанційне навчання у закладах освіти.

Матеріали представляють інтерес і можуть бути корисними для широкого кола наукових та науково-педагогічних працівників наукових установ, закладів вищої освіти фармацевтичного, медичного, біологічного профілю, докторантів, аспірантів, студентів, співробітників фармацевтичних підприємств та громадських організацій.

Друкується в авторській редакції. відповідальність за достовірність наданого для видання матеріалу несуть автори одноосібно. будь-яке відтворення тексту без згоди авторів забороняється. матеріали пройшли антиплагіатну перевірку за допомогою програмного забезпечення strikeplagiarism.

ISBN 978-966-437-807-6 (Повне зібрання)

ISBN 978-966-437-784-0 (Том 2)

© Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця, 2025

© Колектив авторів, 2025

ОСВІТНЬО-НАУКОВІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ БІОТИ В СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ

Кравчук М.Г., Романенко О.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,

м. Київ, Україна

marykrav78@gmail.com

Ключові слова: біологія, отруйні рослини, фармація.

Вступ. Організація вищої фармацевтичної освіти передбачає впровадження компетентнісного підходу в забезпечення ефективного навчання студентів, набуття ними належного рівня теоретичних знань та практичних навичок з комплексу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін. Так, у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця Освітньо-професійною програмою «Фармація» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація» (освітня кваліфікація: 226.01 «Фармація – Магістр фармації», професійна кваліфікація: «Фармацевт») передбачене оволодіння студентами у перший рік навчання освітнім компонентом «Біологія з основами генетики», у зв'язку з чим особливої актуальності набуває аналіз підходів до формування в них природничо-наукової компетенції.

Матеріали та методи. Аналіз науково-педагогічних праць, засобів навчання, освітньо-професійних програм, навчальних планів з підготовки здобувачів вищої фармацевтичної освіти.

Результати та їх обговорення. Для засвоєння студентами-фармацевтами навчального матеріалу з біології з основами генетики важливою є базова підготовка, отримана ними у доуніверситетський період навчання з загальної біології, з біології рослин, з біології тварин, з біології людини. Навчальна дисципліна «Біологія з основами генетики» спрямована не тільки на формування в студентів розуміння біологічних аспектів життєдіяльності людини та її місця в системі живої природи, а й також закладає фундамент для засвоєння майбутніми фармацевтами знань та вмінь з комплексу інших передбачених позначеною вище Освітньо-професійною програмою дисциплін, для прикладу: з фармакогнозії; з фармакології; з ресурсознавства лікарських рослин; з безпеки життєдіяльності, основ біоетики та біобезпеки; з біофармації. Акцентуючи увагу на проявах життя на різних рівнях його організації, на актуальних проблемах біології клітини та індивідуального розвитку організмів, на генетичних аспектах їхнього існування, на характері відносин між організмами різних видів та впливу на них чинників навколишнього середовища, навчальна дисципліна «Біологія з основами генетики» відіграє важливу роль у забезпеченні природничо-наукової і професійно-практичної підготовки майбутнього фахівця, набуття ним визначеного згаданою Освітньо-професійною програмою комплексу загальних, спеціальних (фахових) та інтегральної компетентностей. Розкриваючи, для прикладу, складові взаємовідносин організмів у природних екосистемах, названа дисципліна зосереджує увагу здобувачів вищої освіти на важливих для сучасних фармації та медицини питаннях, у тому числі: з біологічних основ паразитизму

як форми біотичних зв'язків і пов'язаних з ними шляхів і механізмів поширення паразитарних хвороб людини, чим обумовлюються відповідні заходи особистої та громадської профілактики таких хвороб, що спричиняються представниками найпростіших, гельмінтів, членистоногих; з територіальних та екологічних умов поширення отруйних для людини тварин, рослин і грибів, а також можливості використання у фармації продуківаних ними біологічно-активних сполук. Оволодіння студентами-фармацевтами навчальним матеріалом за цими напрямками відбувається під час лекцій, практичних занять, виконання самостійної позааудиторної роботи, що регламентуються робочою програмою навчальної дисципліни «Біологія з основами генетики», якою крім того визначено комплекс рекомендованих для використання у освітньому процесі навчальних книг, до підготовки яких були залучені співробітники кафедри біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця [1; 2]. В них, а також під час навчальних занять подаються здобувачам вищої освіти необхідні відомості, зокрема, про місце і роль рослинного світу в системі живої природи, про ознаки основних біомів, про місце і роль людини у біосфері та заходи зі збереження її компонентів, про сукупність небезпечних для людини отруйних представників тваринного світу і представників рослинного світу, серед яких згадуються, для прикладу, аконіт, болиголов, віх отруйний, чемериця Лобеля, блекота чорна, дурман звичайний, беладонна звичайна, цикута отруйна, поганка біла, поганка бліда. В курсі біології з основами генетики наводяться дані про вплив на життєдіяльність людини згаданих вище отруйних організмів, а також про можливості використання у фармації утворюваних ними біологічно-активних сполук, адже саме кількістю, отриманих людиною останніх, визначається характер наслідків для неї. При цьому варто нагадати студентам-фармацевтам, що представники рослинного світу є продуцентами багатьох біологічно-активних сполук (алкалоїдів, глікозидів, сапонінів, танінів, фітонцидів вітамінів, ефірних олій, пігментів, смол, бальзамів, стероїдів, флавоноїдів), що знаходять використання у фармацевтичній галузі.

Висновки. Враховуючи позначене вище, науково-педагогічним працівникам на етапі планування структури навчальних занять з біології з основами генетики необхідно визначити конкретні кроки, спрямовані на формування в студентів саме передбачених згаданою Освітньо-професійною програмою відповідних компетентностей і досягнення визначених нею програмних результатів навчання.

Перелік посилань:

1. Медична біологія: Підручник / В.П. Пішак, Ю.І. Бажора, Ш.Б. Брагін, З.Д. Воробець, С.І. Дубінін, Г.Ф. Жегунов, Л.Є. Ковальчук, В.О. Корольов, О.В. Костильов, Н.А. Кулікова, Р.П. Піскун, О.В. Романенко, О.Г. Слесаренко, М.В. Стеблюк, С.М. Федченко; За ред. В.П. Пішака, Ю.І. Бажори. Видання 3-є. Вінниця: НОВА КНИГА, 2017. 608 с.
2. Романенко О.В., Кравчук М.Г., Грінкевич В.М., Костильов О.В. Медична біологія: Посібник з практичних занять. За редакцією О.В. Романенка. 2-е видання. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.